

SOLNEDGANG I NORGE

Innlegg sendt til:

Dagens Næringsliv v sjefsredaktør Amund Djuve, USA korrespondent Morten Berthelsen og Terje Erikstad

Den norske regjering v/Erna Solberg og Siv Jensen
Kristin Skogen-Lund, NHO
Kristin Clemet, tenketanken Civita
Michael Tetzschner, stortingsrepresentant Høyre

Takk til Dagens Næringsliv for nyhetsbrev fra USA med interessante temaer.

Oljeprisen skal ned, antakelig mot USD 30/fat, og det kan skje fort på grunn av at markedet diskonterer situasjonen for oljelagrene raskt, eller litt langsommere dersom markedet "trenger å se" at de fylles opp ytterligere. Andre analyser viser at det kan ta ca. 3 måneder før lagrene er "prekært fulle" men det går bare en vei. Det ligger noen interessante analyser, blant annet med grafer fra meglerhuset Goldman, om dette og den økonomiske situasjonen i USA, som ser stadig mer dystert ut, på David Stockmans hjemmeside, Contra Corner. Her får du korrekte tall og gode analyser om den tragedien som er i ferd med å utspille seg i USA, Europa, Japan, og ikke minst Kina, og som din redaktør, Amund Djuve, i likhet med de fleste andre, lukker øynene for. Det er trist.

Hvorfor skjer dette? Kort fortalt fordi "excess capacity in the economy", på norsk «overskuddskapasitet» som et resultat av mangeårig billig kreditt har ført til overproduksjon, kall det en ekstrem og vedvarende inflasjon av varer og tjenester, ss. olje og andre og råvarer, som igjen har ført til inflasjon av lønninger, ferie og fritid og tilsvarende høye kostnadsnivåer, "rund baut", og som til syvende og sist ikke er "economically affordable". "**Affordability**" er et nøkkelord, spesielt i Norge, der en utvannet gin&tonic koster 100 kroner. Hvem har råd til det i lengden?

Lønninger i nær sagt alle land, ss. Hellas, Portugal, Spania m.fl. skal ned mye på grunn av ubalansen i konkurransekraft mellom land i Eurosonen. Alternativet er at lønninger og kostnadsnivå må opp 20-25 % i land som Tyskland. Det er «drepen» for tysk produktivitet og konkurransekraft og vil ikke skje. Det blir til slutt markedet som ordner opp i denne ubalansen som følge av politikernes og sentralbankens mangeårige kredittfest. Det er som en "søkkvåte svamp" full av kreditt, inflaterte råvarer, tjenester, lønninger og «feilprisinger». I et null-rente regime finnes det ikke noen reell «price discovery», og kreditten brukes da til å skape enorme bobler i økonomien, ss. boligbobler og børsbobler, dømt til å sprekke når «svampen blir offer for tyngdeloven». Hegnar tror ikke på sprekk i boligmarkedet. Det er fordi han ikke greier å løfte blikket over trærne ved Holmendammen å skue utover resten av kontinentet. Han forstår ikke at det ikke spiller noen rolle om det er for få boliger i Norge når markedet «klemmer gørra» ut av svampen. Det handler om **produktivitet og konkurransekraft** som forutsetninger for «**Affordability**».

Det vi er vitne til er politikernes og sentralbankens desperate kamp for å hindre at markedskreftene klemmer "gørra" ut av svampen, altså kvitter seg med "excess capacity" i økonomien bygget opp med kreditt og manipulerte lave renter over de siste 20-25 årene. Da får vi det konkurs scenariet vi trenger for å rette opp i galskapen. Konkurs er bra fordi den

stopper lidelsene og gir oss medisinen for å få økonomien tilbake i balanse. Dessverre tilfører politikerne mer «vann i svampen», i form av enda mer billig kreditt ved å gjennomføre et gedigent falskmyntneri, dvs trykking av penger. Til slutt må skattebetalerne, du og jeg, gjøre opp regningen for at denne årelange vanvittige ekspansjonen, spesielt i den offentlige andelen av økonomien, har fått anledning til å ødelegge produktivitet og entreprenørskap. Vi betaler dobbelt opp - redusert kjøpekraft og nedbetaling av tonnevis med gjeld. Sparerne taper - overforbrukene med «plastkort» vinner. Fornuften taper for ufornuften. Pensjonister og fremtidige generasjoner betaler regningen, om den overhode er mulig å betale.

Hvilket land er verst stilt i denne "rykk direkte tilbake til start" prosessen? Vanskelig å si, men antakelig er det landet der inflasjon i lønninger, priser og velstandsnivå har økt mest, fordi det er der fallhøyden er størst. M.a.o. Norge. I så fall snakker ikke om "omstilling for myk landing", slik Erna vil ha oss til å tro, men et økonomisk "blodbad". Prisen på olje og prisen på gin&tonic skal ned; langt ned. Synd å si det, men det betyr armod; massevis med konkurser og stor arbeidsløshet, også for ansatte i DN.

Erna og Siv har så smått begynt å forstå hvor ille det blir, samtidig som det er politisk umulig å gjøre noe med det. Det blir som et "håndslag i luften", ss. meningsløse forslag om strengere lånevilkår. De har forsøkt slike reguleringer andre steder, ss. i tidligere Sovjetunionen, nå mer på Cuba, Nord Korea og Venezuela, hvor de også har priskontroll. Der er butikkhyllene tomme og folk får ikke en gang toalettpapir.

Jeg hadde en prat med en amerikaner forleden dag som var på besøk i Norge for første gang. Etter to dager stilte hun følgende spørsmål: “

I don't mean to be rude, but the more people I meet and talk to the more I come to the conclusion that Norway is in fact a communist society. It's actually worse than in the USA, because there we have grassroots movements protesting against big government, taxes and surveillance. In Norway everyone walks around like zombies and don't seem to give a damn?

Hun har rett. I Norge lar vi AP Raymond slippe unna med uttalelser om at "mer regler betyr mer frihet". Så apatiske har befolkningen blitt som en følge av dette gigantiske sosialistiske velferdsekspesiment. Vi er som minister Rosengren i Sverige da han for mange år siden kalte Norge for "den siste sovjetstat". Vi er bare så dopet på olje og AP-politikk at vi har blitt zombies.

I søndagens VG fikk vi vite hva den blå-blå regjeringen har arvet av etterslep i vedlikeholdskostnader. Da forelå det en forskningsrapport om manglende vedlikehold i «verdens beste land å bo i». Tenk på følgende;

Tangible assets har et etterslep på 2 700 mrd, og dette er for lavt fordi dette blir som å pusse opp en gammel bolig med skjulte feil og mangler. Gjør som med estimatet for et OL arrangement og gang det med 2 eller 3, og vips så var oljefondet borte.

Intangible assets som utdanning krever en lignende oppgradering. Vi ser at norsk skole er blitt kraftig devaluert over tid. Samme gjelder andre kunnskapsbasert virksomheter samt R&D.

I Norge er enorme summer i hendene på inkompetente personer; politikere og et altomfattende statsapparat uten begreper om hvordan man bygger og bevarer levedyktige

virksomheter og håndterer folkets penger. Det er ingen styring, bare masse byråkrati. Mer enn halvparten av storingsrepresentantene kommer rett fra «skolebenken», knapt nok det, og ber om vår tillit til å styre både oss og landet. Det er som å «legge livet ditt i hendene» på snekkeren din og be han om å foreta en hjerne operasjon. Derfor får vi ledere av finanskomiteen som har et års vikariat som lærer i grunnskolen på CV-en, og en bunch med «skole elever» inn på stortinget. Når fokus i tillegg er på omfordeling i stedet for verdiskapning, må det gå galt. Systemet er lagt opp til en diskusjon om fordeling av skattemidler og oljepenger; verdiskapning, operasjonell drift og vedlikehold av «produktiv kapital» er fraværende, som om politikerne og byråkratene ikke vet hva det er for noe. Derfor er det en massiv systemsvikt i all offentlig virksomhet; altså:

- Forskning viser at veksten i offentlig sektor siste 60 år tilsvarer et inntektstap (målt mot BNP) på mer en million kroner hvert eneste år for hver mann, kvinne og barn i Norge. (tallet forutsetter tilsvarende utvikling som i USA hvor veksten i offentlig virksomhet har vært mindre enn i Norge)
- En massiv og langvarig systemsvikt i all offentlig virksomhet, som en følge av politisk inkompetanse og et voldsomt byråkrati er estimert av et offentlig utnevnt utvalg til å være 2700 milliarder kroner. Så utrolig som dette tallet høres ut, er det antakelig «toppen av isfjellet»

Slik blir det i et land der våre fremste læresteder forsker på «likhet og omfordeling», og hvor kunnskapsministeren tror at veien ut av elendigheten for disse institusjoner er sammenslåing, under parolen: «La oss samle all idiotien på et sted». Men, og i vår selvgodhet (det er som vi vet godt å være norsk) vil politikerne fremdeles kappes om å ta æren for en «velferdsstat» som for alle praktiske formål, og målt i mot bedriftsøkonomiske kriterier er kaputt og lever på «lånt tid».

Vi har over tid, grunnet feilallokering av kapital, devaluert det norske samfunnet dramatisk. Det moralske, sosiale, rettslige og økonomiske forfallet er fullstendig. I samme periode har vi stjålet enorme beløp fra kommende generasjoner. Men de forstår det ikke ennå – de er «too busy» med å «Nave» eller se på Paradise Hotel. Var det ikke Einstein som sa at "the problem is when technology becomes so advanced that it reduces thinking so that we become a society of idiots".

Personlig synes jeg Hitler sa det enda bedre: “How fortunate for governments that the people they administer don’t think”

Bland det med et Storting bestående i hovedsak av “politiske broilere” uten formel utdanning eller yrkeserfaring, og et enormt og stadig voksende byråkrati, så får du Ineptokrati:

En statsform hvor de minst egnede til å lede blir valgt av de minst egnede til å produsere, og hvor den delen av befolkningen som er minst egnet til å ta vare på seg selv, blir premiert med varer og tjenester betalt av den konfiskerte verdien fra en stadig mindre gruppe av produsenter

Men, det er dessverre ingen "free lunch" og nå som vi har skuslet bort flere ti-år med å «bygge det store velferdsluftslottet» står vi igjen med rente/valuta våpenet som eneste verktøy i verktøykassen. Hvis dere vil vite hvordan rente/valuta intervensjon fra sentralbanken virker, kan dere titte på hva som skjedde i Sveits med deres valuta, eller hva de holder på med i Danmark og Sverige. Når null-rente ikke har fungert siste 7 år, hvorfor tror vi

det vil virke nå? Men i finansdepartement og sentralbanken tror de tydeligvis allikevel at en mygg av en valuta, som NOK, skal klare seg mot resten av verden, eksempelvis Euroen, der Draghi kopierer Japans kamikaze politikk med å trykke mer enn 1000 milliarder Euro. Trøste og bære så naive vi er.

Som **Henry Ford** sa det for mange år siden:

«Hadde folket forstått hva politikerne og sentralbankene holdt på med, hadde det blitt revolusjon i morgen.»

Derfor kjære DN: Skriv om det mens dere ennå har en jobb å gå til, for det blir mye verre.

Og glem ikke: Det er kun en løsning på galskapen og det er å gjøre det motsatte av det vi har gjort; dvs. fjern lover, reguleringer, skatter og avgifter «over en lav sko», dermed kutt politikermakt og byråkratiet ned mot null, samt sette tæring etter næring ved å jobbe - spare - investere - og jobbe mer, om og om igjen.

Det finnes ikke en utenlandsk bedrift som vil etablere seg i Norge, og det er ikke på grunn av været. Men tenk hva som hadde skjedd om vi fjernet inntektsskatten og selskapsskatten, eller satt de ned til 10 %. Hvilken skapende og produktiv prosess hadde vi da satt i gang? Norge kunne blitt et Eldorado for forskning, utvikling og selskapsetableringer med ti-tusenvise av nye arbeidsplasser. Tenk på det! Eller er det bedre å fortsette nåværende politikk ved å vedta og regulere oss ut av fattigdom, slik blant annet AP-Raymond har tro på?

Tenk på det mens solnedgangen senker seg over norsk økonomi.

Mens dere gjør det, se på denne halvannentimes presentasjon av Hans Werner Sinn, tysk professor i økonomi. Den er to år gammel, men enda mer aktuell nå. Den kan virke litt tørr, men den representerer en glimrende innføring av hvorfor vi er havnet i gjeldshelvete og hva som blir "enden på visa".

<https://www.youtube.com/watch?v=pDATVF7tTFY>

Send den videre til Slyngstad i oljefondet og spør han hvordan han vurderer "Sovereign risk" og negativ rentepolitikk for et oljefond som er 80 % investert i de fem største valutaene i verden, og hvor alle sloss mot hverandre. Og spør han om han tror forskjellige lands statsobligasjoner er en god og sikker investering? Ta gjerne med et spørsmål om hva som skjer med aksjeporteføljen i et "Lehman scenario" der f.eks. verdens derivatportefølje på mer enn 2000 trillioner dollar (25 x realøkonomien) kollapser?

Trenger vi forresten et derivatmarked som er 25 ganger realøkonomien for å få ting til å gå rundt, annet enn at det forer lommene på finans- og bankfolk? Har Rune Bjerke i DnB vært så genial at han fortjener million bonuser, eller burde han straffes økonomisk fordi han er tvunget av politikerne til å gjøre hva som gjøres kan for å styrke egenkapitalen, hvilket i praksis betyr å straffe kundene, ja nettopp, de han lever av, med en rente differanse som løfter bankens resultater til nye høyder? De samme innskudds- og lånekundene som «plyndres» på hver sin måte av null-rente politikken er forresten de samme som må gjøre opp regningen, dvs. stadig færre netto skatteyttere.

Forstår vi hvor sprøtt det er og at det ikke kan fortsette?